

ถอดบทเรียนการขับเคลื่อนชุมชนบ้านน้ำเค็ม
ด้วยกระบวนการชูรอ

หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา

เรียบเรียงโดย อุตสาขอับดุลชะกูร บินซาฟิอีย์(อับดุลสุโก ดินอะ)
และ อ.อิบনীคอลดูน ยีหวังกอง

คำนำ

ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ผู้ทรงเมตตากรุณาปรานีเสมอ มวลการสรรเสริญเป็นกรรมสิทธิ์ของพระองค์ผู้ทรงอภิบาลแห่งสากลโลก ขอความสันติสุขจงมีแด่ศาสนทูตมุฮัมมัด ผู้เจริญรอยตามท่านและสุขสวัสดิ์แด่ผู้อ่านทุกคน

หนังสือเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาถอดบทเรียนส่วนหนึ่งของเรื่องเด่นบ้านน้ำเค็ม ซึ่งเป็นชุมชนมุสลิม และเป็นพื้นที่ของการดำเนินโครงการศูนย์เรียนรู้วิถีอิสลามยั่งยืนบ้านน้ำเค็ม ซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาผู้นำองค์กรและกลุ่มต่างๆ ในชุมชนในรูปแบบสภาชุมชนบ้านน้ำเค็ม (สภาชุมชน) ในการส่งเสริมและขับเคลื่อนสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพเพื่อขับเคลื่อนแผนชุมชน โดยมีเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทางวิถีอิสลามให้เกิดรูปธรรม เพื่อพัฒนากลไกในการขับเคลื่อนแผนชุมชนอย่างยั่งยืนโดย สภาชุมชนบ้านน้ำเค็ม (สภาชุมชน) ระยะเวลา 1 ปี ซึ่งที่มาของการดำเนินงานนั้นมาจากคณะทำงานได้เล็งเห็นและรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนมากมาย จนหลายหน่วยงานหรือบุคคลทั้งภายในและภายนอก ได้ให้ข้อสรุปว่าเป็นชุมชน นุรณาการปัญหา ซึ่งจากการศึกษาและสำรวจคณะทำงานได้ค้นพบปัญหาตามลำดับกล่าวคือ ปัญหานี้ดิน ปัญหาโรคเรื้อรัง ปัญหายาเสพติด ปัญหาสิ่งแวดล้อม (การจัดการขยะครัวเรือน) คณะทำงานจึงหยิบยกปัญหาเพื่อนำไปสู่การแก้ไข นี้ดิน และโรคเรื้อรังมาดำเนินการแก้ไขปัญหา และใช้สภาชุมชนเครือญาติเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนแก้ปัญหา

การถอดบทเรียนครั้งนี้ผู้ถอดบทเรียนใช้ชีวิตร่วมกับชุมชนพร้อมทั้ง สัมมนากลุ่มย่อย (Focus Group) โดยวิธีการสนทนา ได้ตอบ สัมภาษณ์แบบ เจาะลึกและจะนำเสนอที่มา แนวคิด ผลการดำเนินงาน ศักยภาพของแหล่ง เรียนรู้ บทเรียนของโมดูลชุมชน ภูมิธรรม วิธีการ และกระบวนการในการ จัดการแหล่งเรียนรู้ การหนุนเสริมของภาคีเครือข่าย องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อปท) จุดเปลี่ยน (Kick off the point) ผลที่เกิดขึ้น (ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม เครือข่าย) ความเชื่อมโยง กับประเด็นนโยบายอื่นๆ การขยาย และต่อยอดงานเดิม บรรณานุกรมและ บุคคลานุกรม (อ้างอิงแหล่งที่มา ของข้อมูล ทั้งเอกสาร / สื่อต่างๆ)

หวังว่าหนังสือเล่มนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและนักพัฒนาชุมชน ทุกท่านเพื่อสุขภาวะและสันติสุขอย่างยั่งยืน

เรียบเรียงโดย

อุสตาซอับดุลอะซึร บินซาฟิอี (อับดุลสุโก ดินอะ) และอ.อิบนิคอลดูน ยีหวังกอง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 ชุมชนบ้านน้ำเค็ม	5
บทที่ 2 กระบวนการชูรอตามทัศนะอิสลาม	9
บทที่ 3 ถอดบทเรียนการขับเคลื่อนชุมชนบ้านน้ำเค็ม ด้วยกระบวนการชูรอ	15
บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ	25
บรรณานุกรม	29

บทที่

1

ชุมชนบ้านน้ำเค็ม

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ประวัติความเป็นมา

1. จากการสอบถามผู้อาวุโสในชุมชน ที่อาศัยในชุมชนเมื่อ 50 ปีที่แล้วพบว่า บ้านน้ำเค็มตำบลบ้านนา อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา มีการแยกตัวเป็นหมู่ที่ 9 และ หมู่ที่ 10 ชื่อบ้านน้ำเค็มมีประวัติความเป็นมาจากสาเหตุ น้ำทะเลหนุนขึ้นมาในหมู่บ้าน ตามลำคลองห้วยในบ้าน ทำให้น้ำในลำคลองน้ำผิวดินได้รับผลกระทบมีรสขาคเค็ม เป็นเวลา 6 เดือน จึงมีชื่อว่าบ้านน้ำเค็ม สังคมบ้านน้ำเค็มเริ่มต้นจากการรวมตัวกันบริเวณคุ้มบ้านในบ้าน ดังนั้นบ้านน้ำเค็มจึงมีจุดเริ่มต้น ณ บริเวณคุ้มในบ้าน และขยายประชากรออกไปส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการจรรโลงสังคมให้มีความเจริญงอกงาม ชาวบ้านมีการน้อมนำหลักศาสนาอิสลามมาดำเนินชีวิตเป็นสังคมมลายูที่มีความรักสันติและความสงบ ในด้านอาชีพประชาชนในสมัยนั้นมีอาชีพทำนาเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นที่กล่าวขานกันในเรื่องการพบเห็นเสือ ณ บริเวณทุ่งเลี้ยงสัตว์เป็นประจำ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2504 ได้มีการเริ่มพัฒนาชนบททำให้มีการอพยพมาอยู่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ หลังจากนั้นอีก 30 ปี ซึ่งเป็นช่วงปฏิวัติเขียวได้มีการถางป่าและปลูกยางพาราโดยได้รับการส่งเสริมที่ดินทำกินจนเป็นอาชีพหลักตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

1.2 สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน

บ้านน้ำเค็มเป็นที่ราบเนินเขา มีสภาพแวดล้อมดี มีป่าไม้อยู่กระจัดกระจาย ประชากรส่วนใหญ่ ยึดอาชีพทำการเกษตร กรีดยางพารา รองลงมาเป็นอาชีพรับจ้างทั่วไป รับจ้างโรงงาน และค้าขาย ประชาชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมด้านศาสนา

1.3 อาณาเขต

ทิศเหนือ	จด หมู่ที่ 10 บ้านป่อตันแซะ ตำบลบ้านนา
ทิศใต้	จด หมู่ที่ 3 บ้านท่าล้อ ตำบลสะพานไม้แก่น
ทิศตะวันออก	จด หมู่ที่ 10 บ้านป่อตันแซะ ตำบลบ้านนา
ทิศตะวันตก	จด หมู่ที่ 7 บ้านกลางตำบลสะพานไม้แก่น

1.4 ประชากรของหมู่บ้าน

ประชากรทั้งสิ้น 1,626 คน แยกเป็นชาย 849 คน เป็นหญิง 777 คน
330 ครัวเรือน

1.5 อาชีพหลัก ทำการเกษตรกรรม

อาชีพเสริม ค้าขาย เลี้ยงสัตว์และรับจ้างทั่วไป

1.6 สถานที่สำคัญของหมู่บ้าน

มัสยิด	1	แห่ง
โรงเรียน	1	แห่ง
โรงเรียนตาดีกา	1	แห่ง
ศูนย์เรียนรู้วิถีอิสลามยั่งยืนฯ	1	แห่ง
กลุ่มไข่เค็ม	1	กลุ่ม
กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์	1	กลุ่ม

2. ข้อมูลการคมนาคม / สาธารณูปโภค

2.1 การคมนาคม

1. เส้นทางสายหลัก เป็นถนนสายบ้านนา – บ้านน้ำเค็ม
 2. เส้นทางสายรอง เป็นถนนสายบ้านน้ำเค็ม ท่าล้อ
- ระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอจะนะประมาณ 6 กม.ใช้เวลาเดินทางประมาณ 10 นาที

3. ข้อมูลการเมือง / การบริหาร

- 3.1 ผู้ใหญ่บ้าน ชื่อนาย ต่ำละะ สิงหาต
- 3.2 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ชื่อ นายอับดุลฮาหลิ้ม หมุสสอ
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง ชื่อ นายมาลีวรรณ แวกะแด่
ผู้ช่วย ผรส หวังสติ อุดมดี ผู้ช่วย ผรส หรอเกบ หมัดเห
ผู้ช่วย ผรส ลอเล็ม รัตนะ ผู้ช่วย ผรส ตอหาด เล้าะเสะ
ผู้ช่วย ผรส ดนอาฟาด นิเล็น บัณฑิตอาสาหมู่บ้าน อัซรา เหม็นนัย
- 3.3 สมาชิกเทศบาลชื่อ นายหะสัน ชะหรีด่าโอ๊ะ
สมาชิกเทศบาลชื่อ นายดลวะหับ ยูโซ๊ะ
- 3.4 อาสาพัฒนาชุมชน (ครูอาสา) นายอิบนีคอลดุน ยีหังกอง
อาสาพัฒนาชุมชน (ครูอาสา) นายกาแมล เล้าะเสะ
อาสาพัฒนาชุมชน (ครูอาสา) นายมารูวรรณ เล็ง
- 3.5 ประธานอสม สรุคักดี เล้าะเสะ

4. ข้อมูลกลุ่ม / องค์กรชุมชน

- 4.1 กองทุนหมู่บ้าน โดย นายฟูอาด สอหมาน ปัจจุบันมีสมาชิก
ทั้งสิ้น 100 คน
- 4.2 กลุ่มออมทรัพย์ โดยนาย สรุคักดี เล้าะเสะ เป็นประธานปัจจุบัน
มีสมาชิก จำนวน 127 คน
- 4.3 กลุ่มปุ๋ยเพื่อนดิน โดย นายมะรอปปี โอะหมาน เป็นประธาน ปัจจุบัน
- 4.4 กลุ่มแม่บ้าน บ้านน้ำเค็ม สมาชิก 40 คน
- 4.5 คณะกรรมการประปาหมู่บ้าน มี 2 ชุด
- 4.6 กลุ่มไข่เค็ม
- 4.7 กลุ่มน้ำยาง 2 กลุ่ม

5. แหล่งเงินทุนในชุมชน

- 5.1 กองทุนออมทรัพย์ ประธานชื่อ นาย ดลวะหับ ยูโซ๊ะ
- 5.2 กองทุนประปาหมู่บ้าน ประธานชื่อ นาย สะมะแอ สิงหาต
- 5.3 กองทุนมัศยิดนูรุลยามาต ในการส่งเสริมกิจการศาสนา
- 5.4 กองทุนออมทรัพย์เครือญาติ ประธาน นาย สรุคักดี เล้าะเสะ

บทที่

2

กระบวนการชุร่อตามทัศนะอิสลาม

2.1 ความหมายของชุรอ

คำว่า ชุรอ เป็นคำภาษาอาหรับ มาจากคำเต็มว่า อัช-ชุรอ (al-Shura) ในหลักภาษาอาหรับ เป็นคำมีสระ[4]ซึ่งแปลว่า การปรึกษาหารือ ดังที่อัลลอฮ์ (สุบหานะฮฺวะตะอะลา) ได้ตรัสไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน

ความว่า ...และกิจการของพวกเขามีการปรึกษาหารือกันระหว่างพวกเขา

(อัชชุรอ : 38)

สำหรับความหมายทางด้านศาสนบัญญัติหมายถึง การประชุมหรือปรึกษาหารือตามรูปแบบอิสลามจนได้ข้อสรุปหรือมติเพื่อนำไปปฏิบัติ

2.2 ระบบชุรอในอิสลาม

มักจะมีคำถามว่าในอิสลามว่าได้วางระบบชุรอที่ตายตัวแน่นอนหรือไม่ คำตอบก็คือในอิสลามมิได้วางระบบตายตัวเกี่ยวกับระบบชุรอเพียงแต่ศาสนาอิสลามได้วางหลักการกว้างๆเกี่ยวกับระบบชุรอเพื่อให้สามารถปรับปรุงให้เข้าได้กับทุกเวลาและสถานการณ์ในสมัยท่านศาสดามุฮัมมัด ในขณะที่ชุมชนมุสลิมยังเป็นชุมชนเล็กๆ มีมัสยิดนบาวีที่เมืองมะดีนะฮ์เป็นศูนย์บริหารกิจการอิสลาม ท่านใช้กระบวนการชุรอในเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับบทบัญญัติทางศาสนากับอัครสาวกของท่านเท่าที่จำเป็นดังที่ผู้เคยมาแล้วและยังไม่ได้วางระบบเป็นคณะกรรมการสภาชุรอและในสมัยอัครสาวกก็เช่นกัน

2.2.1 เป้าหมายของกระบวนการชุรอ

ระบบการบริหารจัดการของแต่ละยุคแต่ละสมัยอาจจะแตกต่างกัน และตามทัศนะของอิสลามยังไม่มีมีความสำคัญเท่าเป้าหมายที่แท้จริงของการใช้กระบวนการชุรอซึ่งศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญ โดยที่กระบวนการชุรอจะต้องมีเป้าหมายดังนี้

1. จะต้องดำเนินการขอด้วยความบริสุทธิ์ใจเป็นที่ตั้ง
2. สนองประโยชน์ส่วนรวมปฏิเสธประโยชน์ส่วนตน กลุ่มตน หรือเผ่าพันธุ์ของตน
3. ต้องปราศจากการพูดโกหก สับปรับ หลอกหลวงและมีคุณธรรมสูงส่งในการดำเนินการขอเพราะการดำเนินการขอเปรียบเสมือนนอมนะฮ์
4. ให้เกียรติผู้เข้าร่วมประชุมและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นถึงแม้จะไม่ชอบใจ
5. ยอมรับมติที่ประชุมหรือเสียงข้างมากถึงแม้เราจะไม่เห็นด้วย แต่จะต้องไม่ค้านหลักการศาสนา

2.2.2 คณะกรรมการขอ

เมื่อศึกษาอัลกุรอานและวจนศาสดาไม่พบว่ามีโองการและวจนศาสดาใดที่กำหนดตายตัวเกี่ยวกับคุณสมบัติคณะกรรมการขอและเมื่อศึกษาประวัติศาสตร์อิสลามจะพบว่าผู้นำอิสลามไม่ว่าศาสดาและอัครสาวกของท่านได้ใช้กระบวนการขอหลากหลายรูปแบบและผู้คนที่แตกต่างกันตามเหตุการณ์บางครั้งปรึกษากับคนเพียงคนเดียว บางครั้งสองคน บางครั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งที่มีสามคนขึ้นไปและบางคนใช้คนทั้งหมด บางครั้งใช้กระบวนการขอกับสุภาพสตรีและบางคนใช้กับสุภาพบุรุษ ด้วยเหตุดังกล่าวนักปราชญ์อิสลามจึงได้แบ่งภาระงานที่ต้องใช้กระบวนการขอออกเป็นสองภาระงานกล่าว คือ ภาระงานทั่วไปและภาระงานเฉพาะเจาะจง

สำหรับภาระงานทั่วไปเกี่ยวกับกับกิจการในสังคมมุสลิมทุกคนมีสิทธิในกระบวนการขอ โดยมีเงื่อนไขว่าบุคคลดังกล่าวจะต้องเป็นมุสลิมบรรลุนิติภาวะและมีสติสัมปชัญญะ

ในส่วนภาระงานเฉพาะเจาะจงนั้นคณะกรรมการขอจะต้องมีคุณสมบัตินอกจากสามข้อข้างต้นแล้ว คณะกรรมการดังกล่าวต้องมีคุณธรรมเป็นที่ประจักษ์ มีความรู้ ความสามารถ ความเฉลียวฉลาดและประสบการณ์ตรงกับภาระงาน

สำหรับผู้นำสูงสุดของรัฐที่ปกครองด้วยระบบอิสลามจากคณะกรรมการชูรออีกชุดหนึ่งตามหลักนิติศาสตร์อิสลามเรียกว่า อะฮ์ลุลฮัลลฺวัลอักด์ (Ahl al-Hal wa al- Akd) ซึ่งจะรวบรวมผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ ที่เหมาะสมตามสถานการณ์และยุคสมัยในการตัดสินปัญหาต่างๆ ในการบริหารประเทศ

2.2.3 ความแตกต่างของกระบวนชูรอแบบอิสลามกับการประชุม
ที่มีการปรึกษาหารือตามกระบวนการประชุมปไตย

จากการศึกษาหลักการศาสนาข้างต้นผู้วิจัยพบว่า การประชุมที่มีการปรึกษาหารือตามกระบวนการประชุมปไตยหากมองอย่างผิวเผินจะใช้กระบวนการเช่นเดียวกับตามกระบวนทศนอิสลาม แต่ความจริงทั้งสองกระบวนการนี้มีความแตกต่างกันสามประเด็นด้วยกันกล่าวคือ

หนึ่ง กระบวนการประชุม นั้น มีข้อแม้สำคัญคือ ต้องเป็นเรื่องที่ไม่มีตีวบทจากคัมภีร์อัลกุรอานและวจนศาสดา ตัดสินอย่างชัดเจน และมตินั้นต้องไม่ขัดแย้งกับอัลกุรอาน ชุนะหฺนปี(วจนศาสดา) มติปวงปราชญ์ และหลักการทั่วไปของอิสลาม สำหรับระบอบประชุมปไตยจะเปิดกว้างในการประชุมที่มีการปรึกษาหารือทุกเรื่อง แม้จะล่งละเมิดหลักการศาสนธรรมก็ตาม โดยจะถือเสียงข้างมากในที่ประชุมเป็นมติ บางทีก็เป็นมติให้กระทำการที่เป็นข้อห้ามของหลักศาสนธรรม เช่นมติให้มีการดื่มสุรา และการล่งประเวณีสำหรับผู้ที่มีอายุมากกว่า 20 ปี เป็นต้น

สอง คณะกรรมการหรือผู้ร่วมกระบวนการประชุมหรือสมาชิกสภาจะต้องมีความยุติธรรม คุณธรรมและความรู้ที่เหมาะสมกับตำแหน่งหรือกระบวนการมีส่วนร่วมดังกล่าว ส่วนสมาชิกสภาในระบอบประชุมปไตยได้รวบรวมบุคคลที่ได้รับเลือกเข้ามาด้วยเสียงข้างมาก ไม่ว่าคนนั้นจะเป็นผู้รู้หรือไม่ เป็นคนดีหรือคนร้าย บรรดาเหล่านี้เมื่อประชุมในสภาไม่ว่าในเรื่องอะไรก็ต้องใช้เสียงของบรรดาผู้คนเหล่านี้เป็นมติการประชุม ซึ่งบางครั้งมติว่าสิ่งที่ตนเองเสนอหรือลงมติไปนั้นจะขัดกับหลักศาสนธรรมหรือไม่

สาม ข้อเท็จจริงและความถูกต้องในระบบชุรอ ไม่ได้มีที่เสียงข้างมากของที่ประชุมเสมอไป แต่ต้องพิจารณากันที่หลักฐาน ซึ่งเป็นหลักการ และพิจารณาว่าฐานแห่งศาสนธรรมว่าอย่างไร และที่สำคัญดินนั้นต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดผลดีต่อประชาชนส่วนใหญ่เป็นหลัก ดังที่อัลลอฮ์ได้ดำรัสในพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน ชูเราะห์อัลอันอาม โองการที่ 116

ความว่า “และหากเจ้าเชื่อตามคนส่วนใหญ่บนแผ่นดิน(ที่ไม่รู้จริง) พวกนั้นก็จะทำให้เจ้าหลงทางของอัลลอฮ์ได้”สำหรับระบบประชาธิปไตย ด้วยเสียงส่วนใหญ่ก็จะพิจารณากันเอง โดยไม่คำนึงว่าจะขัดกับหลักการศาสนาหรือไม่”

2.2.4 มารยาทและหลักปฏิบัติสำหรับผู้เข้าร่วมกระบวนการชุรอ

หนึ่ง มีความตั้งใจที่บริสุทธิ์ ดังที่ท่านศาสดาได้ว่าจะไว้ความว่า “แท้จริงทุกกิจกรรมการงานขึ้นอยู่กับความตั้งใจ(ที่บริสุทธิ์)”

สอง เปิดประชุมด้วยคัมภีร์อัลกุรอานเช่นชูเราะห์ฟาติหะฮ์ กล่าวสรรเสริญต่อพระเจ้าในข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ของตนเอง

สาม ต้องให้เกียรติต่อข้อเสนอของผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนถึงแม้จะไม่เห็นด้วย

สี่ ขอบคุณผู้แสดงความคิดเห็นที่ดี ไม่ตำหนิผู้ที่แสดงความคิดเห็นที่ไม่ดี พร้อมให้คำแนะนำในที่ประชุมเพราะท่านศาสดาได้ว่าจะไว้ความว่า “ศาสนาคือการตักเตือน” หากตัวเองเสนอผิดพลาด หรือผิดมารยาทในการใช้กระบวนการชุรอให้กล่าวอิสติฆฟารุ (ขอภัยโทษต่ออัลลอฮ์) และขอโทษต่อสมาชิกชุรอที่เข้าประชุม

ห้า ใช้กระบวนการปรึกษาหารือในการนำไปสู่มติที่ประชุมโดยไม่ใช้วิธีการโต้ว่าตีโต้ตอบหักล้างซึ่งกันและกันจนนำไปสู่การทะเลาะ

หก ปิดประชุมด้วยการอ่านอัลกุรอานโดยเฉพาะชูเราะห์อัลอัสร (al- Asr) และดุอาปิดประชุม

กิจกรรมการทำบุญซีครัวเรือน

พัฒนาสุขภาพะ สตรี โดยเชียววิทยากรผู้เชี่ยวชาญภายนอก

3

บทที่

ถอดบทเรียนการขับเคลื่อนชุมชนบ้านน้ำ เค็มด้วยกระบวนการชูรอ

กระบวนการชুরอ หมายถึง การประชุมปรึกษาหารือเพื่อหามติในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเครือข่ายตำบลสุขภาวะในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับศาสนบัญญัติ

มีคณะทำงานชุดหนึ่งเรียกว่าสภาชुरอเครือญาติกับการขับเคลื่อนชุมชนโดยใช้มัสยิดเป็นฐานในการพัฒนาบ้านน้ำเค็ม หมู่ที่ 9 ตำบลบ้านนา อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา โดย คณะทำงานชุดนี้จะได้รับการสรรหาจากหลากหลายองค์กร ในชุมชนของตนเอง (ไม่ว่าผู้นำศาสนา ท้องถิ่น ท้องที่ สตรี เยาวชน ข้าราชการและอื่นๆ) โดยใช้กระบวนการชुरอในการขับเคลื่อนกิจกรรมซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ที่มาและแนวคิด

การพัฒนาชุมชนที่นี้ใช้กระบวนการชुरอที่นี้ซึ่งได้รับซึ่งเป็นผลจากหลักการอิสลามตั้งแต่สมัยศาสนทูตมุฮัมมัด การปฏิบัติการของชุมชนผ่านผู้นำศาสนาและการต่อยอดจากการได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาเครือข่ายตำบลสุขภาวะจังหวัดชายแดนภาคใต้เมื่อปี พ.ศ. 2553 ที่ใช้กระบวนการชुरอในการพัฒนาชุมชนโดยใช้มัสยิดเป็นฐาน

ในการขับเคลื่อนที่นี้จะเน้นการดึงความรู้ภายในตัวของผู้เรียนรู้ผ่านการเล่าเรื่องเล่าพลังและการเปิดรับชุดข้อมูลความรู้ใหม่ นำมาผสมผสานเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้อย่างเหมาะสมสำหรับผู้เรียนรู้นั้นๆ ไปสู่กระบวนการเรียนรู้ในเครือญาติต่างๆ ในที่สุดผ่านบทเรียนโมดูลชุมชน

บทเรียนโมดูลชุมชน เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ และผู้สนใจ เช่น คนสามวัย ได้มีโอกาสแสดงพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยแต่ละโมดูลชุมชนจะมีการสร้างประสบการณ์อยู่ในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ที่สำคัญคณะทำงานมีการนำกระบวนการชुरอ มาเป็นเครื่องมือในการประยุกต์ใช้ส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีอิสลามที่เหมาะสม บทเรียนโมดูลชุมชน จึงเป็นเสมือนหน่วยเรียนรู้เรียนหนึ่งในหลักสูตรวิถีอิสลามยั่งยืน

เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ชนิดหนึ่งที่มีมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนรู้ได้เกิดความรู้ตามความต้องการ ความถนัดและความสามารถของแต่ละคน โดยที่บทเรียนนั้นจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่เชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์โครงการอย่างชัดเจนคือการเสริมศักยภาพสุขภาพชุมชน สร้างแกนนำในการวางแผนพัฒนาชุมชน พัฒนาการเรียนรู้ และร่วมคิดค้นแนวทางพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเมื่อจัดกระบวนการเรียนรู้แต่ละกลุ่มบ้าน แต่ละครัวเรือนมีการร่วมคิด และร่วมกำหนดแนวทางออกมาเป็นแผนในการพัฒนาชีวิตและชุมชน

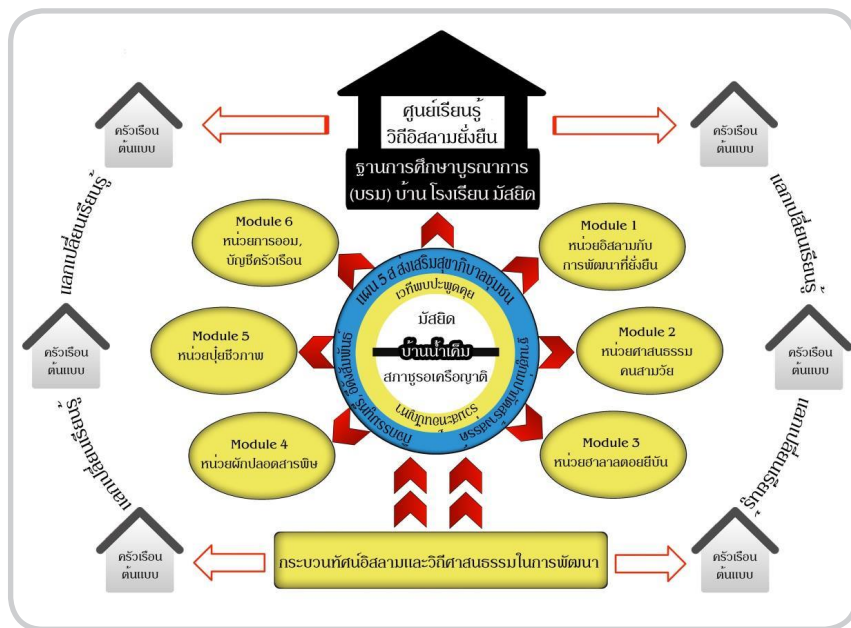
คุณสมบัติที่สำคัญของบทเรียนโมดูลชุมชน

1. โปรแกรมกิจกรรมทั้งหมดถูกขยายเป็นส่วนๆ ให้เหมาะสมกับกลุ่มเรียนหรือหมู่บ้านเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน และสามารถมองเห็นบริบทของวิถีชีวิต
2. ยึดตัวผู้เรียนรู้เป็นศูนย์กลางในการจัดระบบการเรียนรู้
3. มีจุดประสงค์ในการเรียนรู้ที่ชัดเจน
4. เน้นการเรียนรู้ตามกลุ่มต่างๆ เช่น เครือญาติ และด้วยตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการชูรอ (ปรึกษาหารือกัน)
5. ใช้วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้และการสอนแบบต่างๆ ให้อย่างหลากหลาย
6. เน้นการนำเอาวิธีระบบ (System Approach) เข้ามาใช้ในการสร้าง

วิธีการกระบวนการ

1. การสร้างความตระหนักถึงปัญหาและเปิดรับความรู้ใหม่
2. การขยายแนวร่วมการตั้งทีมงานและการลงมือปฏิบัติ
3. การทำให้เป็นทางการการปรับปรุงกิจกรรมที่ได้ทำไปแล้ว และการเผยแพร่ผลสำเร็จ
4. การประเมินผลการปฏิบัติและการคิดค้นกิจกรรมใหม่ๆ

จากแนวคิดที่กล่าวมาแล้วสามารถสร้างเป็นรูปแบบ(โมเดล)
การพัฒนาดังนี้

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10208200316786041&set=pcb.10208200322906194&type=3&theater>

3.2 ศักยภาพของแหล่งเรียนรู้และภาคีเครือข่าย

นับเป็นความเมตตาจากพระเจ้าที่ชาวหมู่บ้านน้ำเค็มที่มีผู้นำศาสนา ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ที่ให้ความร่วมมือในการขับเคลื่อนโครงการ และ แก้ปัญหาต่างๆของหมู่บ้าน โดยวิธีการปรึกษาหารือ (ชูรอ) อย่างเป็นระบบ จึงได้พัฒนาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีให้เจริญงอกงาม และส่งเสริม การศึกษา ทั้งฟิรดูอีนและฟิรดูกีฟายะห์ โดยใช้มัสยิดและศาสนสถาน หน่วยย่อย(บาเลา) ในการส่งเสริมพัฒนาสังคม โดยมีคณะกรรมการมัสยิด และ คณะทำงานด้านต่างๆ ในการส่งเสริมพัฒนา

ผลการดำเนินงานกิจกรรมได้เกิดการประสานเชื่อมสัมพันธ์เครือข่าย มีการแบ่งหน้าที่และมีเป้าหมายเดียวกันคือการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม ชุมชนเกิดการพูดคุยสะท้อนปัญหาและนำประเด็นปัญหามาผลักดันวางแผน ส่งต่อ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหากประเด็นปัญหานั้นเกินศักยภาพ

เทศบาลตำบลบ้านนาได้เข้ามาส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และร่วม ผลักดันแผนพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

3.3 รูปธรรม วิธีการ และกระบวนการในการจัดการ

✦ มีการจัดตั้งคณะกรรมการสภาชุมชนเครือข่าย 27 คน โดยมี ใต้ะอีหม่ามเป็นประธาน ในการระดมความคิดในวางแผนพัฒนาชุมชน และมีผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานที่ปรึกษา คอยส่งเสริม ซึ่งมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน

✦ มีการสำรวจผู้รู้ในแต่ละด้านเพื่อระดมความคิดเมื่อมีการทำงาน ระดับหมู่บ้านเช่นงานมัสยิด การส่งเสริมการเรียนการสอนอิสลามประจำ มัสยิด

✦ มีการจัดการทรัพยากรบุคคลภายในชุมชน ที่มีจิตสำนึกในการ จัดการบริหารจัดการชุมชน ให้มาเป็นภาคีร่วมในการจัดการพัฒนาชุมชน

✦ มีการส่งเสริมวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม อย่างเหมาะสม

3.4 การหนุนเสริมของ ภาคี เครือข่าย และ อปท.

การหนุนเสริมของภาคีเครือข่าย ผู้นำฝ่ายปกครอง นายอำเภอ นายก เทศบาลตำบลบ้านนา ดำรวจตระเวนชายแดนได้มาร่วมจุดประกายและสร้าง แรงบันดาลใจในการส่งเสริมสภาชุมชนเพื่อหันหน้ามาคุยกัน ปรึกษาหารือร่วมกัน และส่งเสริมเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ แนวคิด ในการส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชน อีกทั้งเครือข่ายตำบลสุขภาวะในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ โดย ดร. อัลดุลสุโก ดินอะ ได้มาร่วมพัฒนาผู้นำและองค์กรอย่างต่อเนื่อง

3.5 จุดเปลี่ยน (Kick off the Point)

จากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา หมู่บ้านน้ำเค็มก็ถูกมองจากภายนอกว่าเป็นพื้นที่ที่น่ากลัว ซึ่งในความเป็นจริงแล้วในชุมชนไม่ได้เป็นอย่างที่เข้าใจ ยังมีสิ่งที่สวยงามมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิถีอิสลามและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม จากการค้นหาทุนชุมชน จึงได้คำขวัญที่สะท้อนทุนชุมชนบ้านน้ำเค็มเป็นอย่างดี ดังคำขวัญที่ว่า “ ชุมทรัพย์แห่งท้องทุ่ง พรรณไม้งาม ความป້ายาง ดำน่านน้ำทะเลหนุน แหล่งจับปลารสชาติดี เพลินตาสามสะพานใหญ่ ทางสายใหญ่การศึกษา ชนน้อมนำหลักศรัทธา วัฒนธรรมพาสู่ความเจริญ ”

ต่อมาในชุมชนก็มีความไม่เข้าใจเกิดขึ้น เกิดการเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการดำเนินโครงการจนเป็นผลให้เกิดการบันทึกการพัฒนาชุมชน ประกอบกับกลุ่มชุมชนบางส่วน ยังขาดการมีส่วนร่วม ไม่ได้มองเห็นความสำคัญในการวางแผนพัฒนาร่วมกัน จนเป็นสาเหตุของการไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน มีความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน และไม่สามารถบูรณาการในการวางแผนการพัฒนาในที่สุด

ปี พ.ศ. 2553-2556 ผู้นำชุมชนบางคนได้เข้าร่วมโครงการโครงการพัฒนาเครือข่ายตำบลสุขภาวะจังหวัดชายแดนภาคใต้ถึงได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของสภาชุมชนในการเป็นเครื่องมือพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตามในชุมชนบ้านน้ำเค็มส่วนใหญ่เป็นเครือญาติและพี่น้องและมีวัฒนธรรม วิถีชีวิตในการเคร่งครัดในศาสนาอิสลาม หากมีการรวมตัวเพื่องานศาสนาแล้วจะเป็นจุดร่วมของทุกฝ่าย ทำให้มองปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องเล็ก อกัยให้ซึ่งกันและกัน การหันหน้ามาพูดคุยและส่งเสริมศาสนาการศึกษาและวัฒนธรรมชุมชนร่วมกัน โดยที่สำคัญในชุมชนมีการประชุม (มุสทาการะฮ์) โดยใช้กระบวนการชวรอ

จากจุดร่วมดังกล่าวทำให้เป็นแรงกระตุ้นของผู้นำในท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะอิหม่าม สมาชิกสภาเทศบาล แกนนำสตรี เยาวชน หันมาส่งเสริมวัฒนธรรมและปี พ.ศ. 2557 ได้เปิดโอกาสให้คณะทำงานได้ขับเคลื่อนโครงการศูนย์เรียนรู้วิถีอิสลามยั่งยืนบ้านน้ำเค็มในที่สุด โดยการได้แรงสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส) ทำให้เกิดสภาชุมชนจากจุดเริ่มต้น 15 คน และได้พัฒนาเป็นสภาชุมชนเครือข่ายในที่สุด

3.6 ผลที่เกิดขึ้น

จากจุดเริ่มต้นสภาชุมชนทำให้เกิดกิจกรรมมากมายเช่น ศูนย์เรียนรู้วิถีอิสลามยั่งยืนบ้านนา กลุ่มเครือข่ายแม่บ้านเกษตรกรรมยั่งยืนบ้านน้ำเค็ม โต๊ะครูสัญญาจรบ้านน้ำเค็ม ไปสการ์ดร้อยคำชุมชนในฝัน

สำหรับศูนย์เรียนรู้วิถีอิสลามยั่งยืนบ้านนาเกิดคณะกรรมการบริหารศูนย์เรียนรู้ระดับตำบลและเชื่อมโยงเครือข่ายรองรับการเรียนรู้สู่อาเซียนในระดับเฉพาะกลุ่ม มีการประสานงานข้อมูลภายในและภายนอกในการจัดการเรียนรู้ ศูนย์เรียนรู้ได้รวบรวมทำเนียบปราชญ์ในพื้นที่และมีวิทยากรผู้มีประสบการณ์และมีความสามารถ มีการจัดการความรู้ภายในชุมชนจากการดำเนินโครงการและความรู้ในระดับตำบลและเครือข่ายภายนอกต่อไปในอนาคต

กลุ่มเครือข่ายแม่บ้านเกษตรกรรมยั่งยืนบ้านน้ำเค็มมี 5 กิจกรรมหลัก

1. การปลูกผักปลอดสารพิษ
2. การเรียนรู้ศาสนธรรม
3. การทำบุญชีครัวเรือน
4. การเรียนรู้สุขภาพอาหารปลอดภัย
5. โต๊ะครูสัญญาจรบ้านน้ำเค็ม
6. ไปสการ์ดร้อยคำชุมชนในฝัน

กิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษ

จุดเริ่มต้นของการดำเนินกิจกรรม เมื่อช่วงเริ่มต้นโครงการแรกๆ ได้มีการสำรวจครัวเรือนที่มีความสนใจและได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำผักสวนครัว ปลูกปลอดสารพิษข้างบ้าน

หลังจากนั้น ทางโครงการได้มีการให้ความรู้ เกี่ยวกับพันธุกรรมพืชที่ไม่มีการตัดต่อ กลุ่มครัวเรือนและเครือข่ายแม่บ้านได้รับการสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ และปุ๋ยในการส่งเสริมการปลูกผักด้วยตนเอง และได้เรียนรู้จากฐานเรียนรู้การปลูกผักและได้ขยายผลไปเรียนรู้ด้วยตนเองต่อไป

กิจกรรมการเรียนรู้ศาสนาธรรม

จากที่กลุ่มบ้านบาลายฮูลูได้เข้าร่วมกิจกรรม และมีความคิดอยากเรียนศาสนาเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว แม่บ้านได้มีการร่วมกันปรึกษาหารือกัน จนได้เกิดการเรียนศาสนาทุกวันจันทร์และกลายเป็นจุดรวมตัวที่น่าสนใจอีกจุดของชุมชน มีโต๊ะครูบาบอมาให้ความรู้ และสอนศาสนา

ซึ่งเป็นสิ่งที่กลุ่มแม่บ้านได้ตระถึงการจัดการสุขภาวะในด้านจิตวิญญาณและจิตใจ การมาเรียนรู้ นอกจากเรียนศาสนาและวงกลุ่มดังการมีการพูดคุยเรื่องราวอื่นเกี่ยวกับสุขภาวะและการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมการทำบัญชีครัวเรือน

หลังจากที่กลุ่มแม่บ้านได้เรียนรู้และรับรู้เกี่ยวกับบัญชีครัวเรือน แล้วนั้น ทำให้ทราบถึงการจัดการการเงิน และเริ่มที่จะมีการวางแผนทางการเงินตลอดจนลด ละ เลิก สิ่งที่ไม่ค่อยดี มีความสุขเพิ่มขึ้น และใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น

กิจกรรมการเรียนรู้สุขภาพอาหารปลอดภัย

จากกิจกรรมการจัดการด้านอาหารปลอดภัยหรือสุขภาพด้านอาหาร ทำให้แม่บ้านหลายท่านให้ความสำคัญเกี่ยวกับ การใส่ใจในอาหาร มีความรู้ที่ได้รับจากวิทยากร และนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะการได้รับคณาการดูแลสุขภาพ กินร้อน ช้อนกลาง นอนกางมุ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มแม่บ้านที่เป็น อสม. เกิดความตระหนักในการดูแลสุขภาพของครอบครัวมากยิ่งขึ้น

โต๊ะครูสัญจรบ้านน้ำเค็ม

โต๊ะครูสัญจรบ้านน้ำเค็มเป็นเรื่องที่ทีมงานเผยแผ่ศาสนาอิสลามหรือเรียกว่าตะหะห์ ให้ผู้รู้ศาสนาหรือที่เรียกว่าบาบอไปสอนตามในหมู่บ้านต่างๆ เพื่อให้พี่น้องมีศรัทธาธรรมในขณะเดียวกันมีการทำของหวานรับประทานและพบปะพูดคุย

โปสการ์ดร้อยคำชุมชนในฝัน

โปสการ์ดร้อยคำชุมชนในฝันโดยเยาวชนในชุมชนเรียกว่ายุวดาฮีซึ่งให้เด็กๆ ร่วมทำกิจกรรม และปลูกจิตสำนึกสำนึกให้เด็กพร้อมทั้งให้เขาพูดและเขียนบนโปสการ์ดโดยการนำคำที่ปลูกจิตสำนึกมาร้อยคำเพื่อส่งต่อให้ผู้ใหญ่ได้เกิดความตระหนัก และเป็นความฝันของเด็กๆ

3.7 ความเชื่อมโยงกับประเด็นนโยบายอื่นๆ

ปี พ.ศ. 2556 หลังจากการถอดบทเรียนตำบลเครือข่ายสุขภาพในพื้นที่กบ้นอกพื้นที่และภาคีเครือข่ายทั่วประเทศในการสร้างชุมชนน่าอยู่ด้วยพลังพลเมืองซึ่งสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สำหรับนโยบายสาธารณะระดับชาติซึ่งเสนอโดย 7+1 ดังนี้

- (1). ข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะเพื่อการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม
- (2). ข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน
- (3). ข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะเพื่อเด็กและเยาวชน
- (4). ข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (5). ข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะเพื่อเกษตรกรรมยั่งยืน
- (6). ข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะเพื่อระบบการดูแลสุขภาพชุมชน
- (7). ข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะเพื่อการจัดการภัยพิบัติ
- (8). การลงทุนด้านสุขภาพโดยชุมชน

นโยบายสาธารณะในระดับจังหวัดชายแดนภาคใต้ 6+1 ดังนี้

- (1). ข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะเพื่อการบริหารจัดการแบบการมีส่วนร่วม
ด้วยกระบวนการชุมชน
- (2). การศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนจังหวัดชายแดนภาคใต้
และภาษามลายูสู่ประชาคมอาเซียน
- (3). ศาสนทานและชะกาท : สวัสดิการสังคม โดยชุมชน
- (4). อาชีพที่สอดคล้องกับวิถีชุมชน
- (5). การป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดด้วยวิถีศาสนธรรมโดยชุมชน
- (6). พลังงานทางเลือกและการจัดการสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน
- (7). การหนุนเสริมการกระบวนการสร้างบรรยากาศการพูดคุยเพื่อสันติภาพ
ด้วยกระบวนการชุมชน

การขับเคลื่อนชุมชนบ้านน้ำเค็มด้วยกระบวนการชุมชนพบว่าตัวแกน
การขับเคลื่อนโดยใช้สภาชุมชนจะสอดคล้องกับนโยบายสาธารณะระดับชาติ
และจังหวัดชายแดนใต้คือข้อที่ (1) และเอื้อต่อกระบวนการพูดคุยสันติภาพ
หรือสันติสุขของรัฐบาล ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ศูนย์เรียนรู้วิถีอิสลามยั่งยืนบ้านนา
กลุ่มเครือข่ายแม่บ้านเกษตรกรรมยั่งยืนบ้านน้ำเค็ม โต๊ะครูสัญญาบ้านน้ำเค็ม
โปสการ์ดร้อยคำชุมชนในฝันก็จะสอดคล้องกับนโยบายข้ออื่นๆ ยกเว้นข้อเสนอ
นโยบายสาธารณะเพื่อการบริหารจัดการภัยพิบัติ การลงทุนด้านสุขภาพโดยชุมชน

3.8 การขยายและต่อยอดงานเดิม

ในอนาคตทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านนา
มีแนวคิดส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความสามัคคี บวกกับสอดคล้องกับ
นโยบายของทางอำเภอที่ต้องการให้เกิดสภาชุมชนขึ้นทุกมัสยิดในอำเภอจะนะ
และสอดคล้องแผนยุทธศาสตร์ของ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดน
ภาคใต้(ศอบต.) ที่มีแผนพัฒนาหมู่บ้านสู่กำแพงแก้ว

4

บทที่

สรุป และข้อเสนอแนะ

การขับเคลื่อนครั้งนี้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ขับเคลื่อนให้เกิดการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ขบวนการพัฒนา
ของชุมชนท้องถิ่น
2. สนับสนุนให้เกิดระบบการจัดการสุขภาวะชุมชนโดยชุมชน
3. ขับเคลื่อนให้เกิดเครือข่ายการสร้างสุขภาวะด้วยวิถีวัฒนธรรม
กับการพัฒนา
4. สร้างองค์ความรู้การสร้างเสริมสุขภาวะที่เกิดจากการปฏิบัติการ
ในพื้นที่
5. ผลักดันและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะชุมชนท้องถิ่น
ที่สอดคล้องกับวิถีชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อสภาชุมชนบ้านน้ำเค็ม

1. ควรมีการประชุมอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำเดือนละ 1 ครั้งเป็นอย่างน้อย โดยการเชิญผู้เกี่ยวข้องในชุมชน นำข้อมูลและปัญหาจากการปฏิบัติของคณะทำงานมาถกเถียงเพื่อให้เกิดประเด็นการพัฒนาต่อยอดและการเรียนรู้ร่วมกันและกำหนดเป็นแนวปฏิบัติที่ไปในทิศทางเดียวกัน

2. ควรมีการอบรม / สัมมนาเชิงปฏิบัติการร่วมกับทีมงานสภาชุมชนตำบลบ้านนาเพื่อเรียนรู้ร่วมกันในแต่ละบริบทใกล้เคียง ที่คณะทำงานดำเนินการในแต่ละด้านและหลักการฐอรในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาแก่ผู้ได้รับประโยชน์จากคณะทำงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน

3. สมาชิกสภาชุมชนบ้านน้ำเค็มควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสภาชุมชนตำบลอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของหลักการศาสนามากที่สุดและสามารถประยุกต์ใช้ในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ควรประเมินผลการดำเนินงานของฐานกิจกรรมทุกฐาน เพื่อตรวจสอบผลผลิตและผลลัพธ์และตรวจสอบการใช้งบประมาณที่ได้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานโครงการ

1. ควรมีการจัดเวทีระหว่างฐานการเรียนรู้แต่ละฐานและระหว่างชุมชน แต่ละชุมชนและระหว่าง โครงการต่างๆ ของสำนักงานกองทุนสร้างเสริมสุขภาพ ที่ดำเนินการในพื้นที่
2. ควรให้มีระบบการประสานงานกับคณะทำงานให้มีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดให้มีแต่ละ กิจกรรมล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน
3. ควรมีการอบรม ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการทำงาน และหลักการพัฒนาชุมชน เพื่อให้พัฒนาบุคลากรคณะทำงานของโครงการ มีความรู้ความเข้าใจในการขับเคลื่อนให้มีประสิทธิภาพ
4. ควรมีการตรวจสอบการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการและมีผลผลิต/ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ
5. ควรนำหลักฐานการอบรมผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชนมาเป็นผู้สนับสนุนการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ
6. สำนักงานโครงการควรนำกรณีตัวอย่างของตำบลมะรือโบออกไปเผยแพร่ให้ตำบลอื่นได้รับรู้กรณี การแข่งขันกีฬาของเยาวชน

ข้อเสนอแนะต่อ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ(สสส.)

1. ควรทำการต่อยอดโครงการให้เกิดการขยายตัวทั้งแนวราบ และ แนวตั้งอย่างกว้างขวาง
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการและกิจกรรมของสภาชุมชน ให้มากขึ้น
3. ควรมีการสนับสนุนกิจกรรมและงบประมาณมารณรงค์เรื่องการพัฒนาสุขภาพด้วยวิถีศาสนธรรม
4. สนับสนุนให้ชุมชนบ้านน้ำเค็มเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ชุมชนอื่นๆ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ปรรณานุกรม

 โครงการศูนย์เรียนรู้

วิถีอิสลามยั่งยืนบ้านน้ำเค็ม

ชุมชนเรณูบุรี ชุมชนเข้มแข็ง

บรรณานุกรม

คัมภีร์อัลกุรอาน

ภาษาไทย

อับดุลสุโก ดินอะ. (2550). การพัฒนาชุมชนจังหวัดชายภาคแดนใต้ตามกระบวนการชุรอกรณศึกษา หลักการศาสนาอิสลามกับกระบวนการชุรอ

สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2558 จาก <http://www.oknation.net/blog/shukur/2008/05/09/>

----- (2556). กระบวนการชุรอกรณและผู้ความเป็นพลเมือง

สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2558 จาก <http://www.prachatai.com/journal/2013/04/46402>

โครงการศูนย์เรียนรู้วิถีอิสลามยั่งยืน1.

สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2558 จาก <https://www.facebook.com/Ibneekhaldoon?ref=ts> และ <https://www.youtube.com/watch?v=qBabDkkEW8w>

บุคลากร

1. นาย บำเหน	เลื้อะเสะ	ประธานสภาชุรอ
2. นาย กาแมล	เลื้อะเสะ	รองประธานสภาชุรอ
3. น.ส มาลีวรรณ	แวกะแต่	กรรมการ
4. นาย สุรศักดิ์	เลื้อะเสะ	กรรมการ
5. นาย หมะ	หมัดหลี	กรรมการ
6. นาย ดอเลาะ	สะมะลาเต๊ะ	กรรมการ
7. นาย สุสนี	เลื้อะเสะ	กรรมการ
8. นาย สุโก	มุสอ	กรรมการ
9. นาย อับดุลฟาตะ	กาสอ	กรรมการ
10. นาย ดนลารี	สาและ	กรรมการ
11. นาย ตอหาด	เลื้อะเสะ	กรรมการ
12. นาย สะมะแอ	สิงหาด	กรรมการ
13. นาย มัรวรรณ	เล็ง	กรรมการ
14. นาย หะสัน	ชะหรีดาโอะ	กรรมการ
15. นาย อิบนีคอลลูน	ยี่หวังกอง	เลขานุการสภาชุรอ

ภาพกิจกรรม

กิจกรรมปลูกผักปลอดสารพิษ

วิทยากรให้ความรู้การประกอบอาหารฮาลาลอย่างมีสุขภาวะ

ภาพกิจกรรม

ไปสการ์ดร้อยคำชุมชนในฝัน

ไปสการ์ดร้อยคำชุมชนในฝัน 2